

Савайда О.І., Надурак В.В. Актуальні проблеми розвитку місцевого самоврядування. Децентралізація публічної влади: національний та зарубіжний досвід: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 21 листопада 2019 р. – Одеса: Національний університет “Одеська юридична академія”, 2019. - 124с. (С. 28-32).

У науковій публікації проаналізовано певні аспекти децентралізації публічної влади, звернено увагу на певні особливості розвитку сучасного місцевого самоврядування в Україні через призму формування громадських рад.

Ключові слова: децентралізація, місцеве самоврядування, управління.

The scientific publication analyzes certain aspects of decentralization of public power, draws attention to certain features of the development of modern local self-government in Ukraine through the prism of the formation of public councils.

Key words: decentralization, local self-government, management.

Савайда О.І.

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри теорії та історії держави і права,

конституційного та міжнародного права

Львівського державного університету внутрішніх справ,

Надурак В. В.

рядовий поліції,

курсантка I –го курсу факультету № 1

Львівського державного університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Розвиток місцевого самоврядування – необхідна передумова демократизації суспільного життя, децентралізації управління, наближення влади до її джерела – народу та становлення й розвитку громадянського суспільства. На сучасному етапі розбудови України як демократичної, соціальної та правової держави розвиток місцевого самоврядування має бути одним із пріоритетних напрямів державної політики.

Формування дієвого та реального місцевого самоврядування – одне з найбільш складних та суперечливих завдань, яке стоїть перед сучасною українською державністю. Соціальний добробут та загальний розвиток держави неможливий без повноцінного розвитку її регіональних частин. Від того, наскільки сильною є місцева державна влада, як вона справляється із викликами

сучасності, від того як відбувається нею забезпечення та надання соціальних послуг населенню в тій чи іншій мірі залежить сам розвиток держави в цілому, адже адміністративно-територіальні частини вкупі й становлять державу як таку.

Розуміючи важливість цієї проблеми, на сучасному етапі розвитку всіх гілок влади постає питання про необхідність вдосконалення теорії та практики сучасного державотворення, зумовленого трансформаціями в політичній системі суспільства, проведенням адміністративно-територіальних, регіональних реформ, упровадженням конструктивного соціального партнерства між центром держави та її територіями

Дослідження вітчизняного місцевого самоврядування ведуться в різних напрямках. Зокрема, становлення та розвиток місцевого самоврядування вивчають В.Заблоцький, І.Козюра, В.Пархоменко, А.Ткачук та ін. [1, с.180]. Актуальні питання розвитку місцевого самоврядування в Україні розглядаються в різних контекстах, найважливішим з яких є якісне нормативно-правове забезпечення, досліджуються та визначаються можливі шляхи позитивного руху в цьому напрямку та надаються пропозиції щодо вирішення основних проблемних питань розвитку місцевого самоврядування в країні на сучасному етапі. Проблема ефективності місцевого самоврядування є однією з найважливіших на сучасному етапі розвитку державності України, а саме в умовах розвитку конституційної та муніципальної реформ.

Головним чинником якісного управління є чіткій розподіл повноважень та компетенції між всіма органами державної влади (принцип розподілу влади по горизонталі, так і по вертикалі), а також між органами державної влади та органами місцевого самоврядування. На практиці органи місцевого самоврядування стикаються зі значною кількістю проблем через нечіткість законодавчого визначення їх функцій та сфери діяльності. Частина повноважень, якими мають бути наділені органи місцевої влади, зокрема органи місцевого самоврядування, залишається в межах компетенції виключно органів влади національного (центрального) рівня [2, с. 37]. Ті ж повноваження, що належать

до компетенції органів місцевої влади (органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій), чітко між ними не розмежовані.

Загострилось питання реформування місцевого самоврядування кілька років тому, коли почали звучати заклики до федералізації, дестабілізації влади та порушення конституційного ладу в Україні. Саме Революція Гідності на зимовому Євромайдані стала двигуном для усвідомлення та бажання населення України жити у повноцінній європейській державі, яка повні мірі може вирішувати нагальні потреби в першу чергу на місцевому рівні. Зараз процес реформування є одним з найважливіших чинників розвитку системи української державності.

Реформування місцевого самоврядування ставилось на обговорення не один рік. Це відбувалося на усіх рівнях влади, однак будь-які спроби втілити реформування досі не увінчалися повним успіхом. Децентралізація та прозорість діяльності органів місцевого самоврядування сьогодні вже вийшла за рамки звичайного бажання покращити публічне управління, а стала гострою необхідністю та передумовою виходу держави з кризи. На початку 2015 року було прийнято указ президента Про стратегію сталого розвитку «Україна–2020», одним з пунктів якої є децентралізація та реформа державного управління [3].

Проте, незважаючи на нібито постійну увагу до місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою зі сторони української влади, на нашу думку, **сучасний процес муніципального реформування має дуже серйозні вади та загрози.**

Головна проблема при проведенні реформ полягає не в тому, щоб зробити вибір між децентралізацією і централізацією, а в тому, щоб встановити потрібний і доцільний баланс між ними, який адекватно відповідав би реальним соціально-економічним та політичним умовам конкретної країни.

Важливою тенденцією в розвитку місцевого самоврядування в Європі є укрупнення адміністративно-територіальних одиниць [4, с. 15], скорочення числа місцевих органів влади, створення різних регіональних форм управління (електронний формат, який все більше й більше застосовується в управлінні та керуванні підрозділами). Ці процеси спрямовані на формування достатньої

територіальної, демографічної та матеріально-фінансової бази для утримання сучасних комунальних та інших муніципальних служб.

Недосконалість правового механізму та відсутність чіткого фінансового механізму реалізації реформ місцевої влади, її формальний, імітаційний характер, концентрація повноважень у міністерствах та відомствах на центральному рівні, корупція в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, відсутність стратегічного бачення розвитку країни перешкоджають модернізації місцевого самоврядування в Україні.

Результатом довготривалого обговорення науковцями, політиками та практиками цих проблем є Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схвалена Кабінетом Міністрів розпорядженням від 1 квітня 2014 р. № 333-р, що передбачає реалізацію таких пріоритетних завдань реформи: – забезпечення доступності та якості публічних послуг; – досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування й органами державної влади; – визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади з метою забезпечення доступності й належної якості публічних послуг, що надаються цими органами; – створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень [5].

Важливою формою участі громадськості в управлінні є інститут громадських рад. Сьогодні в Україні створено більше 600 громадських рад – майже при усіх органах виконавчої влади різних рівнів, а також при деяких органах місцевого самоврядування. Ці консультативно-дорадчі органи реалізують принцип демократії безпосередньо на місцях та у побудові такої влади, за допомогою яких можна потрапити до будь-якого щабля влади і різними інструментами демократії участі забезпечити утримання цієї будівлі в належному стані [6, с.11].

Отже, підсумовуючи вищезазначене можемо сказати, що місцеве самоврядування для України – це шлях до еволюції свідомості українців, коли

грумада має зрозуміти, що власний добробут та благоустрій території на якій людини проживає залежить безпосередньо від самої грумади та її мешканців, але поруч також є й відповідальність вказаної грумади. Сучасне самоврядування в Україні сьогодні знаходиться у стані початкового розвитку. Тому, необхідне загальне усвідомлення процесів децентралізації, які відбуваються зараз в Україні та підняття загальної правосвідомості й публічна підтримка цієї реформи не тільки з боку усіх політичних сил, а також, в першу чергу, самих пересічних громадян України, які ж і є цією основою цих процесів.

Список використаних джерел:

1. Ярошенко І. В., Семигуліна І. Б. Проблемні питання реалізації реформи децентралізації влади в Україні. Проблеми економіки. 2015. №4. С.177-187.
2. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії. Монографія К. 2007. 576с.
3. Указ Президента Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020" від 12.01.2015р. Офіційний сайт ВРУ: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5-2015/-ВР>
4. Гордєєв О. К. Забезпечення сталого місцевого розвитку: підходи, принципи, складові. Державне будівництво. К. 2012. № 2. С.1-15.
5. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Розпорядження Кабінет Міністрів України від 01.04. 2014 № 333-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/333-2014-p>
6. Крупник А. С. Громадські ради: зайвий тягар чи опора влади. Теоретичні та прикладні питання державотворення : електрон. наук. вид. : зб. наук. пр. К. 2008. Вип. 4. С. 38-42.